16 Jaar, No. 120. — 's HERTOGENBOSCH. — Dingsdag 8 October 1844.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad ƒ 12.
Franco per post ƒ 14.3

(Verschijnende driemaal in de week, Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

Vooroordeelen.

V.

Wij herinneren ons nog, hoe de *Arnhemsche Kourant*, zij die de meeste blijken gegeven heeft van onbevooroordeeld te zijn, toen de heer MUTSAERS voor den eersten keer benoemd werd tot lid der tweede kamer, die keus niet kon goedkeuren. Onder de grieven tegen den heer MUTSAERS aangevoerd, behoorde vooral deze, dat hij een *ijverig Katholijk* was.

Men ziet de Arnhemsche schrijver had reeds een' grooten stap gedaan, om zijne vooroordeelen af te leggen. Hij kon er over heen stappen, dat iemand Katholijk was. Dit was hem naar den geest en de letter der grondwet geheel onverschillig. Maar *ijverig* Katholijk, dit was te sterk. Naar de toenmalige denkbeelden van de *Arnhemsche Kourant*, scheen het, alsof een goed lid der tweede kamer niet kon gevonden worden in een' ijverig Katholijk.

Gemelde Kourant heeft evenwel kunnen ondervinden, dat een ijverig Katholijk een zeer goed lid van de tweede kamer kan zijn. Immers bij de laatste verkiezingen rangschikte de *Arnhemsche Kourant* den heer MUTSAERS onder de uitverkorenen, wier herkeuze zij verlangde. Alleen de heer MUTSAERS met nog den graaf VAN RECHTEREN vond gratie in hare oogen. En nogthans, niemand van hen, die den heer MUTSAERS kennen, zal het betwijfelen, of hij is nog altijd een even *ijverig* Katholijk, als bij vroeger was, al is het, dat hij een goed, en zelfs een zeer uitmuntend lid der tweede kamer is.

Het is duidelijk, dat hier eene misvatting plaats heeft van het woord *ijverig*. Wij Katholijken verstaan door een ijverig Katholijk, door een ijverig protestant, door een ijverig israëliet, hem, die al de pligten van zijnen godsdienst zorgvuldig en met warmte vervult. De Katholijke godsdienst, en wij weten dit ook bij protestanten en israëlieten, zulks evenzeer als de Katholijke godsdienst schrijft, als eene der eerste pligten voor, de pligten van zijnen staat te vervullen. Een ijverig Katholijk moet dus een goed burger zijn.

Hoe komt men er dan toe, om aan een ijverig Katholijk het denkbeeld van een' dweepzieken te hechten, die alleen er op uit is, de belangen zijner godsdienst met verwaarloozing en achterstelling der staatsbelangen en burgerpligten te behartigen?

Is dat niet alleen een uitvloeisel van vooroordeelen?

Heeft dat eenen anderen grond dan de vooroordeelen, die van jongs af ingestort, van geslacht tot geslacht worden overgeleverd? Dat men het ons dan bewijze.

Er is nog een ander vooroordeel, dat hier zijne plaats vindt. Menig protestant kan zich niet verbeelden, dat een *ijverig* Katholijk als burger verdraagzaam zijn kan.

Heeft men daarvoor bewijzen? Wij zouden dergelijke zien.

Wij weten, dat onze heilige godsdienst verdraagzaamheid voorschrijft in de burgerlijke zamenleving, en dat dit voorschrift door meest alle Katholijken van alle standen naauwkeurig wordt ten uitvoer gelegd. Er zijn zeker uitzonderingen. Er zullen zeker enkele voorbeelden van onverdraagzaamheid onder de Katholijken gevonden worden. Maar ook wij Katholijken betreuren die, wij laken die. Maar wij verheugen ons tevens, dat die voorbeelden van onverdraagzaamheid alleen in individu's gevonden worden, en dáár nog zeer zeldzaam zijn. Bij politieke Katholijke korporatiën komen zij zelden voor. Althans ons is geen enkel voorbeeld bekend.

Is dat evenzoo bij de protestanten? Men zie ons nummer 114, waar wij vooroordeelen van onverdraagzaamheid tot in de hoogste staatslighamen hebben aangestipt.

Wij begrijpen overigens niet, waarom een ijverig Katholijk in de oogen van een protestant als burger onverdraagzaam zou moeten zijn.

Is dat oudat de protestanten vergelijkender wijs redeneren: wij ijverige protestanten zijn verdraagzaam, ergo etc.

Men zoude dat moeten vooronderstellen, indien men geene voorbeelden had van het tegenovergestelde.

Wij kennen zeer ijverige, voorbeeldig ijverige protestanten, die al de pligten van hunne eeredienst stipt en vlijtig en met zeer veel naauwgezetheid vervullen, en die tevens voorbeelden zijn van burgerlijke verdraagzaamheid.

Integendeel wij kennen andere protestanten, die zich nooit over de voorschriften hunner godsdienst bekommeren, soms in een heel jaar geen bedehuis zien, zich overgeven aan alle driften, maar die zich in het stuk van onverdraagzaamheid zoo hatelijk, zoo [illegible] aanstellen, dat zij eenvormelijk zijn.

Zijn déze laatste ijverige protestanten? Zij zijn het toch in den zin waarin de protestanten gewoon zijn de benaming van *ijverigen* op te nemen. En men kan daaruit dan ook afleiden tot welke ongerijmde misvattingen de vooroordeelen aanleiding geven. Mogten de protestanten dat eindelijk inzien, en daaruit eene gelegenheid nemen, om eindelijk een begin te maken van die burgerlijke verbroedering, die de grondwet voorschrijft, en welke zoo noodzakelijk is, om Nederland aan de klaauwen der oligarchie te ontrukken, en eene betere toekomst voor te bereiden!

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE *NOORD-BRABAND*;

gelet op de bepaling van art. 6 van de voorwaarden der Verpachting van de Tollen, op den Provincialen Klinkerweg van af de stad *'s Hertogenbosch* naar *Heusden*, voor zoo veel het gedeelte van dien weg tusschen eerstgenoemde stad en de Gemeente *Vlijmen* betreft, luidende als volgt:

« Aangezien de passage met rij- en voertuigen » en paarden verboden zal zijn, te weten:

» Tusschen *'s Hertogenbosch* en *Klein Deuteren*, » zoolang de kruin des straatswegs aldaar met » *drie palmen* of *meerder* water zal bedekt zijn, » en tusschen *Klein Deuteren* en *Vlijmen*, zoolang » die weg *twee palmen* of *dieper* onder water zijn » mogt, zoo zullen de pachters, gedurende zoo- » danige stremmingen, niet alleen [illegible] » van alle ontvangst van [illegible] » zins op vergoeding [illegible] hebben, noch kun- » nen of mogen [illegible] zullen integendeel de » passage, zoodra het water ter hoogte als zoo even » gemeld gekomen zal zijn, dadelijk doen ophou- » den en beletten, des noods door hunne tolboo- » men te sluiten.»

« De Pachter van den *Tol* no. 1 zal mitsdien » niet geregtigd zijn tot het ontvangen van tolgel- » den, om het even op welk punt zijnen tolboom » zal gesteld zijn, zoolang de *straatweg* tusschen » *'s Hertogenbosch* en *Klein Deuteren* [illegible] *drie pal-* » *men* water of *meerder* zal bedekt zijn, terwijl die » Pachter van den *Tol* no. 2 [illegible] » gen eischen, zoolang de [illegible] tusschen » *Deuteren* en *Vlijmen* [illegible] *palmen* of [illegible] » water mogt wezen.»

« En om die hoogte respektivelijk te kunnen » zullen vooraf aan of in de nabijheid der *tollen* « en elders waar dit noodig zijn, de vereischte » *merkteekenen* worden gesteld.»

In aanmerking nemende, dat hoezeer dan ook het geval in dit artikel voorzien zich niet opdoen, en mitsdien de tolbomen zullen moeten gesteld worden, [illegible] van teekens de vereischte [illegible]

king zal geschieden, het echter doelmatig is te achten, dat de belanghebbenden reeds vooraf met de voorschr. bepaling bekend worden.

Heeft goedgevonden en verstaan, de besturen der steden *'s Hertogenbosch*, *Vucht* en *Geertruidenberg*, en der gemeenten van de 4e en 7e kantons van het 1e arrondissement, zoo ook dat der gemeente *Engelen*, bij deze uit te noodigen, om de voorschr. bepaling bij afkondiging ter kennis hunner ingezetenen te brengen.

Gelast voorts, dat deze in de binnen de stad *'s Hertogenbosch* uitkomende nieuws-papieren zal worden geïnsereerd, en dat wijders een afschrift dezes, tot informatie, aan den heer hoofd-ingenieur van den waterstaat in deze provincie zal gezonden worden.

's Hertogenbosch den 26 September 1844.

De staatsraad, gouverneur voorn.
(get.) A. J. BORRET.

Voor eensluidend afdruk,
De griffier der staten,
F. X. VERHEIJEN.

GRIEKENLAND

Koning Otto heeft den 19 september de zittingen der wetgovende kamers geopend. In zijne aanspraak, die zeer goed is ontvangen, vermaant Z. M. een ieder tot eendragt, tot vergetelheid van zekere onaangename voorvallen en strenge spaarzaamheid.

Het ministerie verkrijgt meer en meer stevigheid en de verjaardag der omwenteling (15september) is in volmaakte orde gevierd.

— Men kent thans den uitslag der verkiezingen van de hoofdstad. De heeren Colletti, Metaxas, Stratte-Vlao en Californas zijn tot afgevaardigden benoemd. Tot voorzitter van den senaat is gekozen den heer Koundouriotis.

DUITSCHLAND

— Volgens een Duitsch dagblad was de koning van Pruissen voornemens naar Stokholm te reizen, tot bijwoning der krooning van koning Oscar, en zou de heer Alexander von Humboldt hem derwaarts vergezellen.

— In de hoogere kringen van Berlijn liep den 25 september het gerucht, dat de koning van Pruissen voornemens was, om den prins van Joinville en den maarschalk Bugeaud te dekoreren, als beloning voor de aan Europa bewezene diensten door den trots van den neggezen der barbarijsche staten te vernederen.

— Te Berlijn is een afschuwelijke moord gepleegd. Een oude metselaarsgezel heeft zijnen 21-jarigen zoon, terwijl deze sliep, met een pistool dood geschoten. De aanleiding tot deze gruweldaad moet jaloezij zijn over en jegens eene 50-jarige vrouw. De misdadiger heeft zijn vergrijp reeds beleden.

— Uit Breslau schrijft men: In Gutentag werd onlangs de brandewijn geheel en definitief — begraven. Nadat, namelijk, bijna alle bewoners dier streek tot het matigheids-genootschap toegetreden waren, werd een vaatje brandewijn, in plegtigen optogt, met muziek en vliegende vaandels, naar de [illegible] gedragen en onder dezelve ter aarde besteld.

ENGELAND

Den 30 [illegible] tusschen twaalf en twee uren werden H. M. koningin Albert op het kasteel van Windsor terug verwacht. Men denkt dat de geheele overtogt van [illegible] derwaarts uiterlijk in vijftig uren zal [illegible] geschieden.

— Men spreekt van een groot feest, hetwelk de officieren der Engelsche vloot aan die der Fransche, welke hunnen [illegible] naar Engeland vergezellen, te Portsmouth willen geven.

— Men is voornemens eene nieuwe maatschappij te vormen, tot het leggen van eenen atmospherischen spoorweg tusschen Windsor en Londen.

— De hertog Grafton is in het laatst der vorige maand te Euston Hal, in den ouderdom van 85 jaren overleden. Hertog Grafton was lid van het hoogerhuis, lord-luitenant van het graafschap Suffolk, ridder van den kousenband, enz. Hij was de vriend van Pitt. In het laatste gedeelte van zijne staatkundige loopbaan, [illegible] de hertog de [illegible] wigt [illegible] omhed[illegible]

— Men heeft berigtingen van eene vreesselijke gasontvlamming in de steenkolenmijn van Hartwell nabij Sunderland, in den achtermiddag van 28 sept. Men verzekert, dat op het oogenblik der uitbarsting meer dan 100 werklieden in de mijn aanwezig waren. De gansche omtrek is in verslagenheid gestort. Zondag ochtend had men reeds 96 lijken naar boven gehaald.

— Uit China loopen de te Londen ontvangen berigten tot 21 junij. De admiraal Cochrane was den 2n dier maand uit het noorden des lands te Hong Kong wedergekeerd. De verschijning van het Fransch fregat *l'Alcimène* te Chusan had onder de kustbewoners groote beweging veroorzaakt, zoodat het onderhouden van eene indrukwekkende zeemagt in de noordelijke wateren noodig werd gekeurd, om het leven en de bezittingen der Engelschen tegen eenen mogelijken opstand van het gepeupel te beschermen, dat gewoon is bij elke nieuwe aanleiding zijn misnoegen aan den dag te leggen, zoo als het dan ook te Canton beproefd had de vlag der Vereenigde Staten van de Noord-Amerikaansche factorij te rukken.

— Volgens berigten uit New-York hebben de gouverneurs van onderscheidene departementen in Mexiko eene officiële kennisgeving erlangd van het getal troepen, dat zij ieder te leveren hebben voor het leger van 70,000 man, dat bestemd is, om Texas te heroveren.

— *De stoomboot de President.* — Men zal zich herinneren, dat omtrent het lot dezer vier jaren geleden vermiste stoomboot en dat harer talrijke passagiers, allerlei verhalen zijn uitgestrooid, geene van welke echter, zekere kenteekenen van waarheid droegen. In de *Dover Chronicle* leest men thans: »Men verzekert dat gisteren ochtend op 12 mijlen afstand van de kust van Douvres eene fleschje is opgevischt, waarin men een papier heeft gevonden waarop met potlood stond geschreven: *President*, *alles is verloren*, *God zegene u allen*. *Lennox* — Wij deelen dit berigt mede zoo als het ons verhaald wordt, zonder evenwel deszelfs echtheid te waarborgen.»

PORTUGAL

Volgens berigten uit Lissabon tot den 25 sept. scheen de val van den minister Costa-Cabral zeker, ofschoon hij nog niet officieel was aangekondigd. Vreezende in de kamer der pairs eene vijandige meerderheid te zullen ontmoeten, had de minister tien zijner aanhangers tot het pairschap willen verheffen; toen hij echter het dekreet van die benoeming aan de koningin ter onderteekening aanbood, antwoordde hem H. M., welke bevorens een langdurig onderhoud met den hertog van Palmella gehad had, dat het gewigt van den voorgestelden maatregel, haar verbood, daaraan hare toetreding te schenken, alvorens daaromtrent het gevoelen van den staatsraad ingewonnen te hebben. Dit stond met eene weigering gelijk, dewijl de staatsraad bijna geheel uit vijanden van Costa-Cabral is zamengesteld.

Kort na dit onderhoud heeft de koningin, zoo als men verzekert, den hertog van Palmella gelast, om zich met den burggraaf Sa da Bandeira tot de zamenstelling van een nieuw kabinet te vervoegen. De hertog heeft de aanbieding van H. M. opgevolgd, en de uitslag zijner zamenkomsten met den burggraaf is geweest, de zamenstelling van een gemengd kabinet, bestaande uit chartisten en septembristen. De hertog van Palmella zou het voorzitterschap van den raad hebben; Sa da Bandeira, minister van oorlog; Silva Sancha, van financiën worden. De namen van de overige leden des kabinets waren nog niet bekend. De kortès zouden den 30 bijeenkomen.

FRANKRIJK

— De prachtige album, die Lodewijk Philips aan koningin Victoria ten geschenke zal aanbieden, bevat teekeningen van de beroemdste fransche schilders, welke achtereenvolgens op het paleis der Tuilerien zijn uitgeboden, om elk hunner aan hunne bekwaamheid te geven. De album is *à la renaissance* gebonden en een waar meesterstuk. Aan de eene zijde bevinden zich de wapens van de koningin van Engeland en aan de andere die van den stam van Lodewijk Philips.

— Men verzekert dat prinses Carolina van Salerno, na haar huwelijk met den hertog van Aumale, hetwelk in het laatst der maand november plaats moet grijpen, den winter te Parijs zal komen doorbrengen, en door den koning en de koningin van Napels zal worden vergezeld. De hertog zou zich in de aanstaande lente met zijne echtgenoote naar Algerië begeven, wanneer men hem tot gouverneur-generaal der Fransche bezittingen in het noorden van Afrika hoopt te kunnen benoemen.

— De prins van Joinville is in den nacht van den 30 september op den 1 october met het stoomschip *le Pluton* voor Havre aangekomen. Hij heeft zich dadelijk aan wal laten roeijen en is, na eenige oogenblikken rust te hebben genoten, naar Honfleur vertrokken, van waar hij, langs den spoorweg, op den middag van den 1 te Parijs is aangekomen. Het koninklijk gezin bevond zich op dat oogenblik niet op het paleis der Tuilerien, maar op het kasteel van St. Cloud, en de prins heeft zich dus onmiddellijk daarheen begeven. De ontmoeting tusschen hem en den koning, moet zeer treffend geweest zijn.

— Het Parijssche ministeriële ochtendblad verzekert, dat het officiële berigt wegens de feestelijke ontvangst, die aan den prins van Joinville te Toulon werd voorbereid, na den 14 september uit Parijs verzonden te zijn, den 24 dier maand te Cadix is aangekomen. Twee dagen te voren was de prins van voor Cadix vertrokken, en de eenige reden, dat Z. K. H. den weg niet over Toulon heeft genomen, is dus, volgens deze lezing, dat hij niet wist, dat men hem daar zoo stellig verwachtte.

— Het dagblad *la Presse* verzekert, dat de keizer van Marokko het met Frankrijk gesloten traktaat reeds heeft bekrachtigd; die bekrachtiging zou volgens dat blad den 1 dezer te Parijs zijn ontvangen.

— Een der te Algiers uitgegeven wordende dagbladen deelt, zoo het heet, opgrond van brieven door den maarschalk Bugeaud uit Marokko ontvangen, berigten omtrent den toestand van dat rijk mede, volgens welke aldaar bij voortduring veel verwarring heerscht. Terwijl de keizer van zijne zonen den vrede met Frankrijk wilde handhaven, werden zij in hunne oogmerken door den onrustigen geest der bevolking gedwarsboomd, die in verscheidene streken in opstand moet zijn en hier en daar de gemeenschap stremde. Abd-el-Kader hield zich, volgens deze berigten, nabij Medina (een Spaansche bezitting aan de kust) op. Hij had 4000 gewapenden bij zich, die, ten gevolge van het verblijf in moerassige streken, veel door ziekte leden, en, indien de Marokkanen niet nog zekere godsdienstigen eerbied voor hem koesterden, van gebrek zouden vergaan. De keizer van Marokko verlangde niets liever dan zich van hem meester te maken, maar durfde dit, juist wegens de stemming der bevolking, niet wagen.

— Indien de keizer van Marokko zich met de bekrachtiging van het in zijnen naam gesloten traktaat heeft gehaast, zoo is Frankrijk van zijne zijde ook niet achterlijk gebleven om die zaak te beëindigen. Reeds den 4 dezer is de heer Gluckesberg als overbrenger van het door de Fransche regering geratificeerde traktaat naar Marokko vertrokken.

— Bij het ministerie van marine zijn [illegible] uit Taïti ontvangen. Men zegt dat zij van [illegible] wekkenden aard zijn. De heer Bruat [illegible] nieuwe versterking.

(*Korresp.*

— De Engelsche *Times* deelt brieven uit Taïti mede gedagteekend 24 en 25 april, welke nitvoerige bijzonderheden bevatten over het gevecht, hetwelk den 18n dier maand tusschen de inboorlingen en de Fransehen heeft plaats gehad. De overwinning is aan de laatsten gebleven, doch het getal hunner dooden en gekwetsten is, volgens die brieven, nog al vrij aanzienlijk en zou wel 150 bedragen. Dit komt in geenen deele overeen met het omlangs door de *Messager* geleverde verslag van die gebeurtenis, waarbij het verlies der Franschen slechts op 50 gewonden en twee dooden begroot werd.

Wat hier ook van zij, zoo mag echter de Fransche regering de aanvallen, door de briefschrijvers van de *Times* tegen onze officieren gerigt, niet langer onbeantwoord laten. Men beschuldigt hen van wreedheid en overlaadt hen met allerlei scheldnamen. Het is mogelijk dat zij misstappen begaan hebben, maar de taal der Taïtische korrespondenten, die waarschijnlijk anglikaansche zendelingen zijn, is al te hartstogtelijk om aan alle aanklagten beschuldigingen, welke door geene daadzaken worden gestaafd; geloof te slaan.

Overigens schijnt het bewezen dat de Franschen zeer slecht op de Societeits-eilanden gezien zijn. Of de afkeer welke hunne tegenwoordigheid aldaar verwekt, al of niet door de kuiperijen der methodisten ontstaat, dit is zeker dat het hun tot heden niet gelukt is de inboorlingen aan zich te hechten en dat het hun nog vrij wat tijd zal kosten, alvorens hunne heerschappij in die streken op stevige grondslagen is gevestigd.

(*Revue Polit.*)

— De aangekondigde benoeming van pairs zal op het laatst dezer maand geschieden.

— Er is ernstig sprake om den heer Martin du Nord, minister van justitie en eeredienst, door den heer Sauzet, voorzitter van de kamer der afgevaardigden, te vervangen. Het presidentschap der kamer zou alsdan aan den heer Dupin worden opgedragen.

— Dezer dagen is het Fransche stoomschip *le Phare* naar Philippeville gezonden en daar ter beschikking van den hertog van Aumale gesteld, die binnen weinige dagen in Frankrijk verwacht wordt en het bevelhebberschap der provincie Konstantine nederlegt.

— Op den spoorweg van Rouaan heeft een ongeval plaats gehad, hetwelk verschrikkelijke gevolgen had kunnen hebben. Tusschen het station van St Pierre en dat van Gaillon bemerkte men, dat drie met gesponnen katoen beladen wagens in vlam stonden; men deed den trein stilhouden, zonderde de brandende rijtuigen van de overigen af en liet hen, daar geene redding mogelijk was, op den weg staan, waar zij spoedig vernield waren. Kort nadat de trein den tocht had vervolgd ontdekte men, dat twee andere met koolj geladen wagens vuur hadden gevat; ook deze rijtuigen werden aan hun lot overgelaten, waarna de trein zijne reis zonder verderen tegenspoed voortzette. Men wijt het ongeluk aan het vallen van vonken uit den schoorsteen.

— Het is opmerkelijk, dat gedurende 2 eeuwen de oudste zonen van de koningen van Frankrijk door den dood zijn weggerukt, alvorens de kroon hun ten deele mogt. Volgens eenige geschiedschrijvers had Lodewijk XIII twee zonen, en hij, dien zij voor den oudsten houden, de *Man met het ijseren Masker*, heeft niet geregeerd. Lodewijk XIV heeft 4 zonen gehad, maar de oudste, de groote *dauphin*, heeft niet geregeerd. Lodewijk XVI had insgelijks 2 zonen; — de *dauphin* stierf in den Tempel. Napoleon had één' zoon, maar ook *de koning van Rome* heeft niet mogen regeren. Lodewijk XVIII is kinderloos gestorven, Karel X had 2 zonen; de *dauphin*, hertog van Angoulême, heeft niet geregeerd. Lodewijk Philips I eindelijk, heeft 6 zonen gehad, maar de oudste de hertog van Orleans is overleden, zonder de trappen van den troon te mogen beklimmen.

BELGIE.

Men had zich gevleid, dat de koning den Franschen, bij zijnen terugkeer uit Engeland, ook dit land zou bezoeken, even als koningin Victoria in het vorige jaar bij haren uitstap naar Frankrijk gedaan heeft. Sedert een paar dagen meent men echter te Brussel de zekerheid te hebben te mogen, dat koning Lodewijk Philips reis niet in dien kon zal hebben.

— De verkoop van de schepen der *British Queen* is bij ministerieel besluit vernietigd.

— De *Indépendance* verklaart het berigt, door den Belgischen *Observateur* verspreid, en door de meeste dagbladen overgenomen, alsof de heer Rademaker door onze regering als minister resident van België bij de koningin Victoire was geakkrediteerd, voor eene mystifikatie.

NEDERLAND.

's DOSCH. Bij koninklijk besluit van den 3 dezer is jonkh. mr. W. L. F. C. ridder van Rappard, president van het provinciaal gerechtshof van Gelderland, benoemd tot lid der eerste kamer van de staten generaal.

— Z. M. de koning heeft den beroemden Antwerpschen historie-schilder, de Keyzer, met de Nederlandsche leeuwen-orde begiftigd.

— Men heeft de vraag voorgesteld, of de uittreksels uit de akten van overlijden, die overeenkomstig art. 50 van het burgerlijk wetboek, naar elders moeten worden verzonden, *al* dan *niet* op zegel behooren te worden geschreven, en voorts, in geval deze aan het zegelregt onderworpen zijn, welke gemeente alsdan gehouden is daarvan de kosten te dragen, namelijk de gemeente alwaar zij vervaardigd, dan wel de gemeente ten behoeve van welke zij afgegeven worden. Het eerste gedeelte dezer vraag is toestemmend beantwoord, terwijl het, ten opzigte van het tweede gedeelte, aan de gemeente besturen facultatief wordt gelaten, om de zegelregten al dan niet zelve te voldoen.

Mengelwerk.

De heilige rok van *Trier*.

In de *Univers* vindt men het volgende schrijven van eenen jeugdigen Duitschen reiziger. Wij nemen hetzelve over, en gelooven daarmede onze lezers dienst te doen, omdat het eenige bijzonderheden vermeldt, omtrent eene gebeurtenis, welke deze dagen dikwerf ter sprake is gebragt in de dagbladen.

» Gij herinnert u, waarde vriend, hoeseer ik over eenige weken verwonderd was, toen ik vernam, dat op den 28 augustus in den alouden dom van Trier, de heilige rok van den Zaligmaker, ter vereering der geloovigen zoude worden uitgesteld. Maar hoe is het mogelijk, zeiden wij beiden, dat Trier een zoo kostbaar voorwerp bezit, en dat wij daarvan tot nu toe nooit hebben hooren spreken? Moet die zaak niet ongeloofelijk voorkomen, of zou dezelve niet op eene onzijdige dwaling berusten?

Ondanks dien twijfel, dien gij met mij deeldet, begaf ik mij naar Trier, waarheen mij dierbare en geliefde bloedverwanten genoodigd hadden. Mijn geloof in de echtheid van de heilige reliek versterkte zich met iederen dag, en nu heb ik daaromtrent de sterkste overtuiging, welke met mij honderd duizende christenen deelen. Ja! het kleed, dat ik gezien heb, is werkelijk hetzelfde, dat de Zaligmaker van de wereld droeg, toen de zieken hem aanrakende genezen werden, alleen door dat kleed aan te raken; het is wel dat kleed, dat op den berg Thabor schitterde van licht, op hetwelk het kruis rustte, en waarover de ruwe hand der soldaten op Golgotha het lot wierp!

» Maar ik moet u, vriend, verhalen, hoe mijne overtuiging trapsgewijze geklommen is.

» Ik had vóór mijn vertrek naar Trier het werkje gelezen van den pastoor Marx over den heiligen rok. Dat werk is eenvoudig en kernachtig, het biedt eene vereeniging der [illegible] middelen aan, die tot eene overreding leiden, welke hij niet wil arpersen, maar die mij er toe gebragt hebben zoowel als duizend anderen, de gelooven, dat het niet alleen mogelijk, maar in den hoogsten graad waarschijnlijk is, dat de heilige rok van Trier wezenlijk die van den Zaligmaker is.

» Ik had daaromtrent aanmerkingen gemaakt, die ik u niet kan verbergen. Indien dat wezenlijk het geheiligd kleed van Jesus Christus is, hoe zou men dan daarop de oogen kunnen vestigen, zonder van de teederste en diepste godsvrucht doordrongen te worden? Maakt het ons niet eenigzins de gewigtigste gebeurtenis tastbaar, die op de wereld heeft plaats gehad, de gebeurtenis, welke ons de poorten der gelukzalige eeuwigheid heeft heropend? Bij het aanschouwen van dat heilig gewaad ontdoet, zich het hart van dat koude kleed, waarmede de koude rede onze harten omgeeft; het geloof verlevendigt zich, de hoop herleeft, de liefde blaakt in verjeugdigende vlammen. De pelgrim, die het onzekere levenspad bewandelt, schept daar nieuwen moed.

» Maar indien het zien van het geheiligd kleed zoo geschikt is, om die heilzame indrukken in de ziel der geloovigen op te wekken, zeide ik tot mij zelven, kan men dan niet gelooven, dat het in de plannen der Goddelijke Voorzienigheid was opgesloten, der wereld een zoo kostbaar voorwerp te bewaren, waaraan zich zulke uitwerkselen zijner gratie verbinden? En hoe zou men in deze dagen, waarin zich over de geheele wereld de godsdienstige gevoelens verlevendigen, twijfelen te erkennen, dat daarin een krachtig middel gelegen is, om die gevoelens op te wekken?

» Deze gedachten hielden mij bezig, toen wij door de morgenstraten in de verrukkende vallei van den Moezel omgeven, en reeds in de nabijheid van de aloude zetelstad van Konstantijnus, de geboortestad zijner heilige moeder, begroet werden van de hoogte van Triers doukerk, door de golvende feestvlag, die op het toppunt van derzelver toren wuifde. Wij trokken de *porta nigra* door, het oudste monument van Romeinschen tijd, dat ons op Germaanschen bodem aantreft. De klokken van den dom, die van den morgen tot den avond het groote Triersche feest verkondigden, vervulden de lucht met hare klanken. De met volk gevulde straten schenen golvende stroomen. Lange rijen van bedevaartgangers, voorafgegaan door hunne banieren, en begeleid door hunne herders, trokken twee en twee onder de gewelven van den dom. [illegible] eenvoudige zangen alleen br[illegible] niet door eene enk[illegible] gestoord werd.

» Ik wachtte [illegible] morgenden morgen, om het heilig kleed te gaan vereeren. Wij hadden ons gevoegd bij eene processie van bedevaart-gangers. Wij waren een' gemakkelijker toegang verschuldigd aan de gedienstigheid van een' priester, die ons in de kerk binnen liet door den trotschen zijgang, die de kerk met het bisdom vereenigt. Twee trappen, die het groote altaar schijnen te omhalen geleiden naar het midden van het koor, waar, in eene groote reliek-kast, rijk versier[illegible] omgeven met eenen blaauwen troonhemel, de heilige rok vertoond werd. De processie [illegible] langzamerhand de eene zijde dezer trappen en daalt langs de andere af.

» Ik heb de heilige [illegible] viermalen gezien, en éens is het mij vergund geworden dat eerwaardig voorwerp gedurende geruimen tijd te aanschouwen. Hetzelve is door iets geheimzinnigs omgeven. De stof en de kleur veranderen in een veranderend en beweegbaar licht, dat met den scherpsten blik van den aanschouwer schijnt te spelen; dit verschijnsel trof mij zoowel als alle anderen getroffen, welke allen zijn daarvan getuigen geweest.

De oudheid van het goddelijk kleed laat niet den minsten twijfel na; het is niet door oudheid versleten; en toch is het niet geheel ongeschonden. Teekenen van bloed laten zich duidelijk zien; eenige deelen dragen daarvan meerdere sporen dan andere; die bij voorbeeld, welke de voeten en de schouders bedekten.

» Het zien van dat merkwaardig kleed had mij n diepe verwondering gebragt. Nevens mij stonden twee bisschoppen, die van Trier, zoo magtig door het geloof, en die van Spier, welke de beminnelijke herder is, wiens menschlievendheid alle harten wint. Duizenden van geloovigen volgden zich op; niet één bunner verraadde in zijn aangezigt een' schijn van ongeloof of van onverschilligheid. En zouden al die menschen; bisschoppen, priesters en geloovigen de speelbal zijn van eene illusie of van eene dwaling? Dat kleed zou, ten spijt zijner hooge oudheid, een gewoon kleed zijn, bij toeval aan de verwoesting van zooveel eeuwen onttrokken? Is het niet redelijker zijn behoud toe te schrijven, aan zijne echtheid, dan te beginnen met deze te ontkennen, zonder zelfs de minste hypothetische opinie over eenen anderen oorsprong te kunnen vormen?

» Maar waarom zoude ik u, waarde vriend, eene omstandigheid verheelen, die verwonderlijk de overtuiging bevestigt, waarin ik nopens de echtheid van deze reliek verkeer?

» De gescheidenis der kerk betuigt, dat toen de keizerin Helena drie kruisen onder den Kalvarieberg begraven vond, het opschrift van dat des Zaligmakers weggenomen zijnde, de patriarch van Jerusalem geen ander middel wist uit te denken, om het ware heilige kruis te onderscheiden, dan dezelve in tegenwoordigheid der keizerin, der geestelijkheid en eener groote menigte volks te doen aanraken door eene oude zieke vrouw, welke reeds den doodstrijd nabij was: bij de aanraking van het derde kruis stond de zieke gezond op, en naar het oordeel van alle omstaanders, bevestigd door dat der Kerk, werd deze proef voldoende geacht, om te beslissen, welk der drie kruisen geheiligd was geworden door het lijden van den Zaligmaker.

» Nu ik was te Trier den 31 augustus. Omstreeks den middag, zag ik gedeeltelijk dragen, gedeeltelijk geleiden, steunende op krukken, een jong meisje van negentien jaren, dat sinds drie jaren een verlamd been had, en hetzelve met eenen band ondersteunde. De jeugdige zieke knielde neder bij het zien van de heilige reliek, en scheen een [illegible] toen zij uitriep: *Ik sta op beide mijne beenen!* Inderdaad [illegible] zij had geen harer krukken noodig. Wat [illegible] onbegrijpelijk scheen, was, dat de band, die het been meest ondersteunen, van zelfs los was gegaan. Al de getuigen van het wonder verbleekten; kreten en zuchten vervulden den heiligen tempel. Het meisje stapte ten aanschouwe van duizende getuigen, de andere zijde van den trap af, steunende op den arm harer grootmoeder, ter oorzake der ontroering, die haar belette; overigens was haar gang vast en zonder eenige moeijelijkheid. De bisschop van Trier heeft een [illegible] onderzoek voorgeschreven aan geestelijke [illegible] missarissen, waaraan geneesheeren zijn toegevoegd. Hij zelf heeft de getuigenis van het meisje, [illegible] verwanten, en van die bij haar stonden op [illegible] oogenblik harer genezing, gehoord. Hunne luide [illegible] heeft zich door de geheele stad en onder [illegible] pelgrims verspreid. Gij zult reeds weten, dat [illegible] het voorwerp is van die goddelijke gunst, de [illegible] icht is van onzen vereerden Clemens-August.

» Men zal mij kunnen [illegible] dat deze genezing niets beslist nopens de [illegible] van het heilig kleed; dat een vast geloof en [illegible] getuigen betrouwen voldoende zijn om oogenblikkelijke genezingen te bewerken. Ik zou u kunnen [illegible] dat indien dit zoo is, dat ik dan niet [illegible] waarom de ongehoorige geneesheeren [illegible] toevlugt niet nemen tot die middelen [illegible] denheid. Ik wil u alleen zeggen, dat ik [illegible] geloven kan, dat de Heer zijne almagt zou willen bezigen, om wonderen te verrigten in plaatsen waar illusiën heerschen. Zou dat niet gelegenheid geven tot praktijken van godsvrucht, die zigtbaar bijgeloovig zouden zijn, indien zij niet een voorwerp ten doel hadden, dat werkelijk geheiligd is? Niets, zelfs in de menschelijke geneeskunst, gelukt zonder de Goddelijke medewerking, en die medewerking zoude niet verleend worden ten gunste van eene bijgeloovige dwaling, of van eenen zoogenaamden godvruchtigen leugen.

» Waarde vriend, uw schreden bewandelen dikwijls de oevers van den [illegible] voor eenige weinige dagen den zilveren stroom van den Rijn op tot aan de herderlijke streken welke de Moezel besproeit. Duizende schuiten brengen legioenen van bedevaartgangers derwaarts. De banier van het kruis beschaduwt die breeze kielen, van waar zich duizende welluidende zangen hemelwaarts rigten. Daar, in die oude edele stad van Trier zult gij de eerste bakermat van het Germaansche christendom vinden; gij zult er een heilig land zien, gedrenkt door het bloed van talrijke martelaren; gij zult er vooral een edel ras van hedendaagsche Germanen aantreffen, die met getrouwe harten het oorsponkelijk geloof in Christus vereenigen; die de ware en Katholike vrijheid gevoelen, die begrijpen wat zij is, en daardoor waardig zijn dezelve te bezitten."

KORRESPONDENTIE.

A., die ons berigt dat de geprojekteerde stoomboot-dienst van deze stad op Schiedam, eerlang zal in werking komen, wijl [illegible] gelegenheid onze stedelijke regering [illegible] op de wegruiming der bij de uitwatering der Dieze in de Maas bestaande ondiepten, waarop door de kamer van koophandel in het belang van de scheepvaart meermalen is aangedrongen, en welke niet zelden het geregeld aankomen zoowel van de beurtschepen als van de stoomboten belemmeren, en den handel groot ongerief en den schippers groote kosten veroorzaken.

Advertentien.

*** *'s Bosch den 4 October* 1844. Heden beviel van eene dochter C. L. A. D. KIVITS geb. VAN ERP.

*** De Notaris *JOHANNES HENDRIK VAN DEN HAM*, gevestigd te *Boxtel*, zal, voor de Erfgenamen van wijlen den Heere *P. CUYPERS*, overleden te *Boxtel*;

PUBLIEK VERKOOPEN:

EEN HEERENHUIS met STAL, REMISE, WASCHHUIS, KNECHTSWONING, OPENPLAATS, VOORERF waarop Twee buitengewoon zware Lindenboomen, daarachter gelegen grooten TUIN beplant met fijne vrucht dragende Boomen, VISCHVIJVER, TUINHUIS, BOSCH met *tweehonderd vijftig* stuks zware Eiken- en Beukenboomen, *drie* daarachter gelegen WEIDEN omplant met Hakhout, omstroomd door de rivier de Dommel, bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf, Fabriek of geestelijk Gesticht; alles dan elkander staande en gelegen te *Boxtel* op Duinendaal. Bij den straatweg, groot te zamen 3 Bunders, 70 Roeden, 07 Ellen.

Nog onder *Boxtel* 22 Bunders, 35 Roeden, 25 Ellen BOUW-, BOUW-, WEILANDEN en HOUTBOSSCHEN.

Onder *Liempde* 5 Bunders, 38 Roeden WEILANDEN en HOUTBOSSCHEN, en

Onder *Cromvoirt* in het Bossche Veld, 4 Bunders, 47 Roeden, 30 Ellen HOUTLAND.

Alles in 25 Kuhpen verdeeld, en nader bij gelijkluidende Publicatien omschreven.

Deze verkooping zal geschieden ten overstaan van *JOHANNES JOSEPHUS OPPERMANS*, in het Logement *de Poort* provisioneel op *Donderdag* den 17n. *October* 1844, des namiddags ten drie ure, en definitief veertien dagen daarna zijnde *Donderdag* den 31 *October* 1844 ter zelfder plaatse en ure.

Nadere informatien ten kantore van bovengenoemden Notaris.

NEDERLANDSCH BEGRAFENIS-FONDS.

TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Gevestigd te *Rotterdam*,

onder Directie van de Heeren

J. T. MOORMANS, *Hoofd Directeur*,
H. W. LAURENTIUS, } *Mede-Directeuren.*
J. A. VAN REEDE, }

De Ondergeteekenden, Commissarissen van Toezigt van bovengenoemd Fonds, de **Rekening** en **Verantwoording** der Directie van het laatst geëindigd Fonds-jaar nagezien en, geverifiëerd hebbende; en waarvan de Rekeningen-Courant eerstdaags allen Leden *gratis* zullen worden toegezonden, vinden zich verpligt der Directie allen lof te zwaaijen voor den onvermoeiden ijver, ook weder in dit jaar aan den dag gelegd, en voelen zich genoopt, de Deelneming in dit Fonds met het volste vertrouwen een ieder aan te bevelen, daar deszelfs vierjarig bestaan, en de Begrafenis en Toelaaggelden, die het tot heden heeft verstrekt, voldoende bewijzen, dat, hoezeer dan ook de wekelijksche Contributiën uiterst gering zijn, het geheel echter op de hechtste grondslagen berust, en voor elken Deelnemer de zekerste waarborgen oplevert.

Op heden telt het Fonds een zuiver getal van 12766 Leden; het heeft nu reeds voor 2830 overledenen (waarvan 162 in het afgeloopen fondsjaar) de begrafeniskosten verstrekt, buiten en behalve *f* 373 aan Toelaaggelden, volgens Art. 9 van het Reglement, en bezit op dezen oogenblik *f* 10.500 aan effecten, benevens een saldo van *f* 3,642.13½ aan Spetie.

Rotterdam den 30 *September* 1844.

H. MARONIER.
A. DE BELIER.

P.S. Nadere inlichtingen bij den heer A. T. BYVOET, agent van dit fonds, te 's Hertogenbosch.

Te Koop.

Omtrent 500 wilde KASTANJEN-BEESTERS, ter longte van 3 à 4 Ned. Ellen, alsmede nog 500 dito ESSCHEN.

Eenige duizende gestokte ELZEN-PLANTSOENEN en een aantal fijne dragende FRUITBOOMEN.

Te bevragen bij *JAN VISSERS*, te *Oss*, brieven *franco*.

*** De Notaris A. BOSSERS, te *Laanopzand*, zal binnen de gemeente *Baardwijk*, Provisioneel en Finaal, respectivelijk op den 18 en 31 October 1844, telkens des namiddags om 3 ure te beginnen, voor alle man opveilen en verkoopen:

10 PERCEELEN EXTRA GOED

Hoog Wei- en Bouwland,

gelegen te BAARDWIJK.

Breeder bij Billetten omschreven.

*** Bij de Boekhandelaren *H. PALIER en ZOON* te *'s Hertogenbosch*, is heden van de pers gekomen en verkrijgbaar gesteld:

1°. TARIEF tot bepaling der hoegrootheid der vorm van Taxatie, van het honorarium der Notarissen, gelijk mede van de verschooten, welke aan hen in rekening zullen worden gebragt, hetwelk 1°. *November* 1844 moet worden opgevolgd en nagekomen. Prijs 25 Cents.

2°. ORDONNANTIE op het verleenen der schutbrieven over de Gemeente-wegen, Waterleidingen enz. in de Prov. *Noord-Brabant*. Prijs 25 Cents.

3°. PUBLICATIE van de *Representanten van het Volk van Bossch Brabant* van den 27 *Mei* 1796, tegens de Schotwringen van Bruggen, Rivieren enz. Prijs 30 Cents.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Saturdag 5 October, ten twee ure.

W. S. 2½ pCt. 62½, ⅞. Nieuwe 3 pCt. [illegible] Dito 5 pCt. 75¼. Dito 5 pCt. 99⅞, ¼. Synd. 4½ pCt. 99⅞, ¼. Dito 3½ pCt. 90. Handelm. 148. [illegible] 85 p. st. 20⅛ Dito Coupons, ½. Dito 3 pCt. 38. [illegible] L. 2½ pCt. 48½, ¾. Dito Russen, 4 pCt. 93½. De Smidt en Co. [illegible] st. 88. Columb. ex Yan 121.

Gedrukt bij D. A. A. KROOF.